

pidpriemnytstva" [On the state and prospects of development of small and medium business in Ukraine for 2012–2013 years. : Analytical report of the State Service of Ukraine for Regulatory Policy and Entrepreneurship Development]. <http://www.dkrp.gov.ua>

"Rozvytok pidpriemnytstva" [Business development]. Statystychna informatsiia Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

"Supporting Small Businesses and Creating Jobs". <https://www.whitehouse.gov/omb/factsheet/supporting-small-businesses-and-creating-jobs>

Tymchenko, O. I. "Problemy ta perspektyvy rozvytku maloho pidpriemnytstva v rehionakh Ukrainy" [Problems and prospects of development of small business in the regions of Ukraine]. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4135>

Vaskivska, K. V., Detsyk, O. I., and Kokhan, I. V. "Biudzhethne finansuvannia rehionalnykh prohram sotsialno-ekonomichnoho rozvytku" [State funding regional socio-economic development]. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3715>

УДК 640.43:65.012.7:657.47

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

© 2016 ЛЕВІНА М. В.

УДК 640.43:65.012.7:657.47

Левіна М. В. Організація та методика внутрішнього контролю трансакційних витрат на підприємствах готельного господарства

Метою статті є розробка організаційно-методичних засад внутрішнього контролю трансакційних витрат підприємств готельного господарства. Організацію внутрішнього контролю визначено як цілісну систему взаємопов'язаних способів, прийомів і методів, які охоплюють увесь комплекс контрольних процедур. Основними елементами організації системи внутрішнього контролю трансакційних витрат на готельному підприємстві запропоновано вважати: розробку та затвердження положення про відділ внутрішнього контролю та посадових інструкцій штатних працівників відділу; обґрунтування принципів, на яких має базуватися внутрішній контроль трансакційних витрат; визначення етапів, інформаційної бази та порядку проведення контрольних перевірок, урахуваючи специфічні особливості трансакційних витрат; формулювання завдань та визначення методів перевірки; розробку форм робочої документації, оформлення результатів перевірки; розробку форм звітів про результати перевірки; розроблення заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень обліку, аналізу та контролю трансакційних витрат. Розроблено методичний інструментарій внутрішнього контролю трансакційних витрат підприємств готельного господарства для основних етапів його проведення – організаційного, методичного та результативного.

Ключові слова: внутрішній контроль, трансакційні витрати, організація контролю, методичні прийоми контролю, підприємства готельного господарства.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 9.

Левіна Марія Вікторівна – аспірантка, кафедра бухгалтерського обліку та аудиту, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Ключківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: makukha_mariia@ukr.net

УДК 640.43:65.012.7:657.47

UDC 640.43:65.012.7:657.47

Левина М. В. Организация и методика внутреннего контроля трансакционных издержек на предприятиях гостиничного хозяйства

Levina M. V. Organization and Methods of Internal Control in Terms of Transaction Costs in the Enterprises of Hospitality Industry

Целью статьи является разработка организационно-методических основ внутреннего контроля трансакционных расходов предприятий гостиничного хозяйства. Организация внутреннего контроля определена как целостная система взаимосвязанных способов, приемов и методов, которые охватывают весь комплекс контрольных процедур. Предложены основные элементы организации системы внутреннего контроля трансакционных издержек на гостиничном предприятии: разработка и утверждение положения об отделе внутреннего контроля и должностных инструкций штатных работников отдела; обоснование принципов, на которых должен базироваться внутренний контроль трансакционных издержек; определение этапов, информационной базы и порядка проведения контрольных проверок, учитывая специфические особенности трансакционных издержек; формулировка задач и определение методов проверки; разработка форм рабочей документации, оформление результатов проверки; разработка форм отчетов о результатах проверки; разработка мероприятий по устранению выявленных недостатков и нарушений в учете, анализе и контроле трансакционных издержек. Разработан методический инструментарий внутреннего контроля трансакционных издержек предприятий гостиничного хозяйства для основных этапов его проведения – организационного, методического и результативного.

The article is aimed at developing organizational-methodical foundations of internal control of transaction costs for enterprises of hospitality industry. Organization of internal control is defined as a system of interrelated means, techniques and methods that cover the entire range of control procedures. The article proposes the main elements of organization of the system for internal control of transaction costs at hospitality enterprise: development and approval of regulations on internal control department and job descriptions for the staff of the department; substantiation of the principles on which internal control of transaction costs should be based; determining the stages, information base and order of implementing control examinations, taking into account specific features of transaction costs; formulation of objectives and determining the examination methods; development of working documentation forms, execution of examination results; development of forms of reports on examination results; development of measures on elimination of the revealed deficiencies and irregularities in accounting, analysis and control of transaction costs. A methodical instrumentarium for internal control of transaction costs in enterprises of hospitality industry has been developed for the main stages of its implementation – organizational, methodical and efficient.

Ключевые слова: внутренний контроль, трансакционные издержки, организация контроля, методические приемы контроля, предприятия гостиничного хозяйства.

Keywords: internal control, transaction costs, control organization, methodical techniques of control, enterprises of hospitality industry.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Библ.:** 9.

Fig.: 1. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 9.

Левина Мария Викторовна – аспирантка, кафедра бухгалтерского учета и аудита, Харьковский государственный университет питания и торговли (ул. Ключковская, 333, Харьков, 61051, Украина)

Levina Mariya V. – Postgraduate Student, Department of Accounting and Auditing, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: makukha_mariia@ukr.net

E-mail: makukha_mariia@ukr.net

Контроль є важливою функцією управління, а оскільки трансакційні витрати мають тісний діалектичний зв'язок із менеджментом, існує потреба детального контролю реальності й ефективності витрачання ресурсів на здійснення трансакцій [1]. Тому одним із напрямків удосконалення управління витратами підприємства готельного господарства, у тому числі трансакційними, є проведення постійного внутрішнього контролю за їх цільовою направленістю, розміром, відхиленням фактичного рівня від планового, що надає можливість виявити незаконні та нецілеспрямовані витрати, визначити їх оптимальний рівень та постійно його підтримувати. Необхідність удосконалення організації внутрішнього контролю на підприємствах підтверджують і результати досліджень міжнародних консалтингових компаній, за якими на підприємствах країн Центральної та Східної Європи у 20% випадків зловживання фінансового характеру виникали через неефективну організацію внутрішнього контролю, що є достатньо високим показником серед причин організаційного характеру [2, с. 11]. Подальший розвиток внутрішнього контролю витрат підприємств готельного господарства вимагає вирішення питань, пов'язаних з подальшим його вдосконаленням на законодавчому рівні та організаційних питань, пов'язаних з його проведенням.

Вагомий внесок у розробку методології внутрішнього контролю витрат внесли дослідження зарубіжних і вітчизняних вчених, серед яких можна відзначити роботи: П. Апчерча, К. Друрі, Е. Ріса, Б. І. Валуєва, І. В. Аверчева, М. А. Вахрушина, Т. П. Карпової, В. Ф. Палія, Ф. Ф. Бутинця, Н. Г. Виговської, С. Ф. Голова, Л. В. Нападівської, Н. М. Малюги, М. С. Пушкаря, В. В. Сопко, М. Г. Чумаченко, Н. І. Петренко та ін.

Окремі питання контролю трансакційних витрат були об'єктом досліджень Н. О. Гончарова, М. С. Данько, І. В. Макалюк, О. Л. Матвеева, С. І. Мельник, І. Г. Паженської, М. М. Шигун, Ж. М. Ющак.

Аналізуючи науковий внесок учених, необхідно зазначити недостатню розробленість організаційно-методичних аспектів саме внутрішнього контролю трансакційних витрат, а дослідження практичних аспектів діяльності підприємств готельного господарства взагалі свідчить про відсутність такого напрямку в їх функціонуванні, що унеможливує отримання достовірної оцінки ефективності їх здійснення, розробки напрямів оптимізації та призводить до зниження прибутку підприємств готельного господарства. Необхідність проведення досліджень на основі систематизації вже існуючих наукових і практичних напрацювань з внутрішнього контролю витрат суб'єктів господарювання та розробки сучасних моделей внутрішнього контролю трансакційних витрат з урахуванням специфіки діяльності підприємств готельного господарства є достатньо актуальними та вимагають вирішення. Вітчизняна економіка залишається неконкурентоспроможною у зв'язку з відсутністю заходів щодо наукової розробки системи внутрішнього контролю та наданням методичних рекомендацій щодо їх організації [3, с. 10].

Зростаючий рівень трансакційних витрат у соціально-економічній діяльності домогосподарств, під-

приємств і національних економік спонукає дослідників розробляти інструменти, які б дозволили якщо не знизити трансакційні витрати в абсолютному вимірі, то хоча б зменшити питому вагу трансакційних витрат у зростаючому обсягу трансакцій, покликаних зміною технологічного устрою та наслідками глобалізації [4, с. 172]. За таких обставин недостатня розробленість методики внутрішнього контролю трансакційних витрат спричиняє проблеми в управлінні підприємствами готельного господарства, затримує розвиток галузі та обумовлює зростання порушень в економіці держави. Тому метою статті визначено розробку організаційно-методичних засад внутрішнього контролю трансакційних витрат підприємств готельного господарства.

Особливістю внутрішнього контролю на будь-якому суб'єкті господарювання є те, що його ініціатором виступає управлінський персонал підприємства, на відміну від зовнішнього, який ініціюють контрольно-ревізійні підрозділи міністерств, відомств, органів державного управління тощо. Як зазначає В. С. Литвиненко, основну роль у здійсненні внутрішнього контролю трансакційних витрат повинні відігравати керівники підприємства та структурних підрозділів, оскільки вони несуть відповідальність за ефективність понесених витрат на здійснення трансакцій, і пропонують оперативного контролю трансакційних витрат підприємства покласти на бухгалтерську службу [1]. На нашу думку, система внутрішнього контролю є проміжною ланкою між системою бухгалтерського обліку та управлінським персоналом, тому функції зі здійснення контролю витрат, у тому числі трансакційних, мають виконуватися спеціалізованим підрозділом підприємства – відділом внутрішнього контролю (ВВК). Особливо це актуально для великих за обсягом діяльності та номерним фондом підприємств готельного господарства та готельних кластерів. Пропонуємо під внутрішнім контролем трансакційних витрат розуміти систему безупинного спостереження, ініційовану керівництвом підприємства готельного господарства, за розміром, структурою та спрямованістю фактичних трансакційних витрат і виявлення відхилень від встановленого планового рівня з використанням сукупності організаційних, методичних, технічних прийомів та процедур, з метою отримання достовірної інформації й оцінки дій керівників всіх рівнів управління підприємства готельного господарства та його структурних підрозділів, у яких вони виникають, і попередження, виправлення чи внесення коректив до необґрунтованих управлінських рішень, які мають вплив на трансакційні витрати.

Основною метою внутрішнього контролю трансакційних витрат готелю є надання керівництву об'єктивної інформації про правильність ідентифікації та оцінки трансакційних витрат, згідно з обраним в обліковій політиці функціональним підходом за видами діяльності підприємства. Відповідно до визначеної мети основними завданнями внутрішнього контролю трансакційних витрат на підприємствах готельного господарства слід вважати: систематичне спостереження за явними, неявними та абсолютними трансакційними витратами

підприємства, а також за факторами, що призводять до зміни їх обсягу; перевірка дотримання обраної облікової політики щодо обліку трансакційних витрат; визначення обґрунтованості формування витрат, правильності відображення в бухгалтерських та управлінських документах та ідентифікації в обліковій системі; виявлення відхилень від встановлених нормативів трансакційних витрат за їх видами за періодами та трансакціями; розробка заходів для оптимізації трансакційних витрат; попередження протизаконних дій посадових осіб, протизаконних та економічно недоцільних господарських операцій, які призводять до збільшення трансакційних витрат; розробка і подання пропозицій щодо усунення виявлених недоліків і пропозицій з підвищення ефективності управління трансакційними витратами тощо.

Внутрішній контроль трансакційних витрат можна вважати ефективним тільки в тому випадку, коли його результати дозволяють попередити виникнення незапрограмованих і небажаних ситуацій в діяльності підприємства готельного господарства, а також з випередженням виявити відхилення до того часу, як вони могли спровокувати виникнення чи підвищення фінансових ризиків [5]. Разом з тим, організація системи внутрішнього контролю на підприємстві готельного господарства призведе до виникнення додаткових витрат, у тому числі трансакційних, що повинні розподілятися між видами послуг чи робіт.

Зокрема, найбільший обсяг будуть мати координаційні трансакційні витрати – на налагодження взаємозв'язків між відділом внутрішнього контролю та іншими підрозділами підприємства готельного господарства чи в межах готельного кластера між його учасниками, на розробку плану перевірок та їх узгодження з управ-

лінським персоналом. Також зростуть мотиваційні трансакційні витрати, що пов'язані з розробкою програм зацікавленості персоналу готелю у наданні повної, правильної та обґрунтованої інформації відділу внутрішнього контролю в найоптимальніші терміни, попередження опортуністичної поведінки як штатних працівників самого відділу внутрішнього контролю, так і між структурними підрозділами. Також можуть бути відчутними організаційні трансакційні витрати, оскільки у відділі внутрішнього контролю повинен працювати висококваліфікований штатний персонал, що має у своєму розпорядженні відповідне технічне і програмне забезпечення. Водночас, якщо витрати на створення та функціонування відділу внутрішнього контролю перевищують вигоди від його здійснення, то на підприємстві готельного господарства доцільно переглянути його структурно-функціональну форму у вигляді розробки комплексу внутрішніх документів, що регламентують порядок взаємозв'язку підрозділів та їх керівників з усіх етапів здійснення внутрішнього контролю не спеціалізованим відділом, а управлінським персоналом.

Одним із базових елементів та фундаментом внутрішнього контролю трансакційних витрат слід вважати його принципи. Як зазначають Т. О. Коломоєць та П. С. Лютіков: «принципи контролю – це вихідні, керівні, основоположні ідеї, що концентрують у собі досягнення науки та практики, виражають соціальні ідеї, виконують функцію загальнонормативного орієнтира здійснення контрольної діяльності спрямовані на вдосконалення та ефективність такої діяльності» [6, с. 69]. Враховуючи специфіку трансакційних витрат, пропонуємо для забезпечення ефективності внутрішнього контролю використовувати принципи, наведені в *табл. 1*.

Таблиця 1

Принципи внутрішнього контролю трансакційних витрат

№	Назва принципу	Характеристика
1	2	3
1	Системність	Побудова стратегічного й оперативного планування, обліку, контролю та аналізу трансакційних витрат як єдиної системи за рахунок комплексного використання всіх видів економічної та іншої інформації
2	Ефективність	Витрати на організацію внутрішнього контролю трансакційних витрат повинні бути меншими, ніж отримані в ході здійснення перевірки результати
3	Об'єктивність	Неупереджене виявлення порушень обліку, аналізу та контролю трансакційних витрат за місцями їх виникнення, незалежно від того, яким особам виявиться вигідною отримана в результаті перевірки інформація
4	Конфіденційність	Дані, виявлені в процесі перевірки трансакційних витрат, повинні мати суто внутрішнє призначення і за межі готельного підприємства можуть виходити лише в ролі конфіденційної інформації з дозволу керівництва
5	Безперервність	Постійний пошук, передача, нагромадження, обробка та аналіз інформації про трансакційні витрати для потреб управління підприємством готельного господарства
6	Незалежність	Самостійне визначення форм та документації внутрішнього контролю трансакційних витрат для забезпечення керівників підприємства необхідною інформацією
7	Превентивність дій	Попередження та запобігання трансакцій, які можуть призвести до упущеної вигоди, ніж забезпечення нейтралізації їх негативних наслідків
8	Терміновість реагування	Своєчасне реагування на зміни обсягу непродуктивних трансакційних витрат

1	2	3
9	Партисипативність	Масова участь персоналу підприємства готельного господарства в процедурах виявлення, врахування, обліку, аналізу та контролю трансакційних витрат
10	Єдність та універсальність	Створення баз даних за результатами перевірки трансакційних витрат багатофункціонального призначення
11	Законність	Організація та функціонування внутрішнього контролю трансакційних витрат здійснюється на базі чинних норм законодавства
12	Спеціалізація	Визначення чіткого кола питань внутрішнього контролю трансакційних витрат
13	Дієвість	Необхідність не лише виявлення порушень і зловживань обліку трансакційних витрат, але й вживання конкретних дій та заходів з метою покарання винних та недопущення повторення таких явищ в майбутньому
14	Науковість	Використання в процесі внутрішнього контролю трансакційних витрат сучасної техніки, інноваційних технологій задля досягнення ефективного результату
15	Професіоналізм	Здійснення внутрішнього контролю трансакційних витрат особами з високим рівнем фахової спеціальної освіти, що і дозволяє уникнути можливих зловживань, поверхового підходу до контролю, створює умови для досягнення позитивного результату контрольної діяльності

Зміст внутрішнього контролю трансакційних витрат слід розглядати через сукупність стадій його проведення, що об'єднують впорядковані в часі взаємопов'язані процедури, виконання яких є необхідним для досягнення поставленої мети контролю [3, с. 149]. Для проведення ефективної перевірки необхідно чітко визначити етапи внутрішнього контролю трансакційних витрат з розподілом контрольних процедур за кожним з них. Дослідження наукових праць з питань організації внутрішнього контролю показало, що одні автори пропонують проводити його за трьома етапами, а саме – попереднім, поточним і наступним [7], інші до етапів внутрішнього контролю відносять організаційний, методичний, технологічний, результативний [8] чи організаційний, основний та завершальний [9]. Як показують дослідження, для підвищення практичної цінності та ефективності внутрішнього контролю трансакційних витрат при визначенні його етапів доцільно їх відразу поєднувати з методичними прийомами внутрішнього контролю, які необхідно використовувати на кожному з них.

До основних етапів внутрішнього контролю трансакційних витрат пропонуємо відносити організаційний, методичний та результативний (рис. 1). На **організаційному етапі** внутрішнього контролю трансакційних витрат використовують такі методичні прийоми: *правові* – для встановлення законності здійснення трансакцій, дотримання законодавчих актів при відображенні трансакційних витрат в обліку; *логічні* – при дослідженні фактів перекручування, зловживання персоналом інформацією про трансакційні витрати шляхом зіставлення відповідей на запитання і з'ясування їх логічної узгодженості; *класифікаційні* – при визначенні правильності дотримання обраної класифікації трансакційних витрат на готельному підприємстві для відображення їх в обліку; *аналітичні* – виявлення загального стану трансакційних витрат, виявлення факторів, що спричинити негативний вплив на результати діяльності, формування інформаційної бази перевірки трансакційних витрат; *нормативно-планові* – для визначення нормативів трансакційних витрат для їх перевірки на базі пла-

нових показників діяльності підприємства готельного господарства.

Методичний етап внутрішньої перевірки трансакційних витрат є найбільш важливим і тривалим, бо саме на ньому здійснюється перевірка з використанням методичних прийомів: *документаційних* – перевірка бухгалтерських документів обліку трансакційних витрат у розрізі їх видів та трансакцій, дотримання хронології записів, недопущення помилок та виправлень; *інвентаризаційних* – полягають в перевірці наявного залишку на рахунку 87 «Трансакційні витрати» на відповідність ознакам трансакційних витрат; *експертних* – виявлення підробок і зловживань при формуванні, затвердженні, узагальненні та групуванні документів обліку та контролю трансакційних витрат; *арифметичних* – перевірка правильності нарахування та вчасності списання витрат, які обліковуються на рахунку 87 «Трансакційні витрати» на відповідні групи витрат 9-го класу; *оціночні* – перевірка правильності оцінювання явних і неявних трансакційних витрат; *юридичних* – застосовується за необхідності обґрунтування доказами суми заподіяного збитку або встановлення відповідальності осіб, які допустили порушення в документуванні, обліку та контролі трансакційних витрат; *фактичних* – перевірка дотримання трудової дисципліни і використання робочого часу персоналом, попередження опортунізму, визначення обґрунтованості мотиваційних трансакційних витрат; *статистичні* – розраховують рівень трансакційних витрат за функціональними видами, трансакціями, обсягом прибутку за декілька звітних періодів.

На останньому, **результативному етапі** внутрішнього контролю трансакційних витрат відбувається підготовка та складання висновку за даними внутрішнього контролю трансакційних витрат. Цьому етапу притаманні такі методичні прийоми: *узагальнення* – групування інформації про результати перевірки трансакційних витрат у необхідних розрізах відповідно до плану та програми перевірки, систематизація однорідних за ознаками відхилень та недоліків, формування фактографічної інформації як інформаційного забезпечення наступної пере-

Рис. 1. Етапи та методичні прийоми внутрішнього контролю трансакційних витрат

вірки трансакційних витрат; *оформлення результатів* – групування типових порушень в обліку трансакційних витрат та відображення інформації, зібраної в процесі перевірки в типових (розроблених самостійно) звітних документах системи внутрішнього контролю; *розробка рекомендацій* – на основі опрацювання результатів контрольних заходів оформлення обґрунтованих рекомендацій з комплексною оцінкою їх впливу на трансакційні витрати та пропозицій щодо усунення виявлених порушень; *оцінка ефективності системи внутрішнього контролю* – дотримання правил запису про результати перевірки трансакційних витрат в робочих та звітних документах внутрішнього контролера, оцінка повноти збору інформації, її достатності для висновків.

ВИСНОВКИ

Внутрішній контроль трансакційних витрат на готельному підприємстві являє собою цілісну систему взаємопов'язаних способів, прийомів і методів, які охоплюють увесь комплекс контрольних процедур, починаючи з формування інформаційної бази перевірки за напрямками виникнення, додержанням оптимальних розмірів трансакційних витрат, проведення контрольних дій та закінчуючи узагальненням результатів контролю для забезпечення об'єктивності, правдивості, неупередженості, якості висновків і пропозицій, що приймаються за результатами контрольних перевірок трансакційних витрат. У результаті дослідження визначено, що основними елементами системи внутрішнього контролю трансакційних витрат на готельному підприємстві є:

розробка та затвердження положення про відділ внутрішнього контролю та посадових інструкцій штатних працівників відділу; обґрунтування принципів, на яких має базуватися внутрішній контроль трансакційних витрат; визначення етапів, інформаційної бази та порядку проведення контрольних перевірок до специфічних особливостей трансакційних витрат, складання планів, програм і тестів перевірки трансакційних витрат; формулювання завдань та визначення методів перевірки; розробка форм робочої документації, документів оформлення результатів перевірки; розробка форм звітів про результати перевірки; розроблення заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень обліку, аналізу та контролю трансакційних витрат. Методичний інструментарій внутрішнього контролю трансакційних витрат підприємств готельного господарства розроблено для основних етапів його проведення – організаційного, методичного та результативного. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Литвиненко В. С.** Трансакційні витрати як інноваційний об'єкт обліку й контролю [Електронний ресурс] / В. С. Литвиненко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер.: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2013. – Вип. 181(3). – С. 150–155. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnuau_econ_2013_181\(3\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnuau_econ_2013_181(3)_29)
2. **Яровенко Г. М.** Організація внутрішнього контролю в системі управління фінансовими потоками підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» (за видами економічної діяльності) / Яровенко Г. М. – К., 2008. – 21 с.

3. Контроль у системі інноваційного менеджменту підприємства : монографія / Є. В. Мних, С. В. Бардаш, О. А. Шевчук та ін.; [за ред. Є. М. Мниха]. – К. : КНТЕУ, 2011. – 452 с.

4. Тухбатов Р. Р. Влияние информационных технологий на структуру транзакционных издержек / Тухбатов Р. Р. // Методология и теория экономики : сборник научных трудов Московского государственного университета им. М. В. Ломоносова, 2007. – № 4 (29). – С. 169–174.

5. Власюк Г. В. Функціонально-структурна організація ефективного управління витратами підприємств промисловості / Г. В. Власюк // Держава та регіони. – 2006. – № 5. – С. 61–64.

6. Коломоєць Т. О. Державний контроль в галузі чорної металургії в Україні: організаційно-правовий аспект / Т. О. Коломоєць, П. С. Лютиков. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2009. – 216 с.

7. Шматковська Т. О. До проблематики організації системи внутрішнього контролю фінансових результатів діяльності підприємства / Т. О. Шматковська, В. В. Ярош // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : збірник наукових праць – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. – Випуск 25. – С. 200–205.

8. Камінська Т. Г. Внутрішній контроль кругообороту капіталу підприємства в умовах інтеграційних процесів / Т. Г. Камінська // Бізнес Інформ. – 2014. – № 2. – С. 271–276.

9. Юрченко О. А. Методика внутрішнього контролю витрат іншої операційної діяльності [Електронний ресурс] / О. А. Юрченко // Економічний часопис-XXI. – 2013. – № 1-2(2). – С. 52–55. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_1-2\(2\)_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_1-2(2)_18)

Науковий керівник – Нестеренко О. О., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту Харківського державного університету харчування та торгівлі

REFERENCES

Kolomoiets, T. O., and Liutikov, P. S. *Derzhavnyi kontrol v haluzi chornoi metalurhii v Ukraini : orhanizatsiino-pravovyi aspekt* [State control in the field of ferrous metallurgy in Ukraine: organizational and legal aspects]. Zaporizhzhia: Zaporizkyi natsionalnyi universytet, 2009.

Kaminska, T. H. "Vnutrishnii kontrol kruhooborotu kapitalu pidpriemstva v umovakh intehratsiinykh protsesiv" [Internal control circulation of capital of the company in terms of integration processes]. http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_2_49

Lytvynenko, V. S. "Transaktsiini vytraty yak innovatsiinyi ob'iekt obliku i kontroliu" [Transaction costs as an innovative accounting and control facility]. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_econ_2013_181\(3\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_econ_2013_181(3)_29)

Mnykh, Ye. V. et al. *Kontrol u systemi innovatsiinoho menedzhmentu pidpriemstva* [The control system of innovation management company]. Kyiv: KNTEU, 2011.

Shmatkovska, T. O., and Yarosh, V. V. "Do problematyky orhanizatsii systemy vnutrishnyoho kontroliu finansovykh rezultativ diialnosti pidpriemstva" [To issues of internal control of the financial results of the company]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiiia». Seriiia "Ekonomika"*, no. 25 (2014): 200-205.

Tukhbatov, R. R. "Vliyaniye informatsionnykh tekhnologiy na strukturu transaktsionnykh izderzhkek" [Impact of information technology on the structure of the transaction costs]. *Metodologiya i teoriya ekonomiki*, no. 4 (29) (2007): 169-174.

Vlasiuk, H. V. "Funktionalno-strukturna orhanizatsiia efektyvnoho upravlinnia vytratamy pidpriemstv promyslovosti" [Functional and structural organization of effective cost management of industrial enterprises]. *Derzhava ta rehiony*, no. 5 (2006): 61-64.

Yarovenko, H. M. "Orhanizatsiia vnutrishnyoho kontroliu v systemi upravlinnia finansovymy potokamy pidpriemstv" [The organization of internal control in the management of financial flows of enterprises]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.09*, 2008.

Yurchenko, O. A. "Metodyka vnutrishnyoho kontroliu vytrat inshoi operatsiinoi diialnosti" [The method of internal cost control other operations]. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_1-2\(2\)_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_1-2(2)_18)